

**Posudek diplomové práce Barbory Weissové:
„Antičnost versus klasičnost“ ve 20. letech 20. století
v československé architektuře**

Diplomová práce si vytkla za cíl zkoumání vlivu, resp. aplikování znalostí antického stavitelství na funkcionalistickou architekturu v meziválečném Československu na pozadí srovnání klasicizující a abstraktně-geometrické (funkcionalistické) architektury. Užití prvků, resp. tvarosloví řecko-římského stavitelství na klasicizujících stavbách je všeobecně známo, v práci je tomuto problému pro srovnání věnováno několik stran, ale vztah „modernistů“ k antice je daleko složitější. Autorka správně pochopila, že cesta k uchopení tématu vede přes sledování vztahu k proporcím. V prvních kapitolách uvádí Vitruviovu teorii a srovnává ji s citacemi prací Le Corbusiera.

Tomuto švýcarskému architektovi, resp. jeho teoriím, je pak věnováno několik kapitol, které dokazují, že „antičnost“ je nejvíce spjata s vlivem tohoto velkého tvůrce. Ale vztah Corbusiera k antice byl vícevrstnatý. U ranějších staveb, např. u villy Schwob nalezneme přímé, i když volně pojaté citace konkrétní stavby. Dále u Corbusiera nalezneme obdiv k řecko-římské architektuře jako ke standardu. To je případ Parthenónu. A „nejmetafyzičtější“ je práce s proporcemi, resp. matematickými vztahy v architektuře. Zde bohužel autorka opomněla uvést práce Mirko Bauma, který se problémem „konstruované krásy“ dlouhodobě zabývá.

Naopak v dalších stěžejních kapitolách, věnovaných vlastní československé architektuře, se přiblížila pochopení problému estetiky modernistické tvorby. Nastíněním debaty mezi „vědeckými“ a „emocionálními“ funkcionalisty dokázala, že tzv. „emocionalisté“, kladoucí důraz na estetizaci architektury, nejlépe pochopili vztah krásy a proporcí. Zde je však i určitá problematičnost práce, neboť autorka, doslova uchváčena tématem, uvádí mnoho funkcionalistických staveb, u nichž právě jen díky jejich vysoké estetice tušíme odkaz antické architektury, ale nemáme proto žádný přímý důkaz. Jinými slovy měla být více věnována pozornost písemným pramenům (chybí např. B. Markalous, který ač nearchitekt, značně

ovlivňoval architekty a věnoval se i řecké filosofii) než některým stavbám, přestože jejich kvalitu nelze popřít.

Autorka se snažila vylíčit vývoj stavitelství v meziválečném Československu. (resp. spíše v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, což je trochu škoda, neboť i na Slovensku nalezneme mnoho nadprůměrných staveb, souvisejících s tématem). To samo o sobě je chvályhodné, protože je vše zasazeno do kontextu, ale na druhé straně u takto odborné práce měla být „antičnost“ v některých případech zkoumána hlouběji. Celá kapitola je nazvána „Píšící tvůrci s antikizujícími tendencemi“, ale citace jsou uvedeny jen u architektů na počátku kapitoly a pak postupně mizí. Tak buď nebyli píšící a nepatří do této kapitoly nebo psali a jejich teorie, či alespoň články, zde měly být uvedeny.

Také bylo možné jít dále než jen k Vitruviu, ale i k řecké filosofii neboť funkcionalisté často operovali s Platónem a hlavně s Protagorovou větou „měřítkem všech věcí je člověk“, kterou (nesprávně) spojovali jen s proporcionalitou. Toto je však nastíněno jen u V. Obrtela. K. Teige cituje Protagora, ale v práci to více rozvedeno není.

Na konci je připojen závěr, který spíše připomíná resume neboť je zde hlavně opakováno již dříve napsané. Tak se „Krejcarův“ Olympic objevuje na s. 45, s. 64 a znovu na s. 79, což je zbytečné. A takových případů je více.

Poté následuje obrazová příloha se 73 ilustracemi, které vhodně souzní s textem. Bohužel zde nalezneme několik nepřesností. Právě tolikrát probíraný palác Olympic je uveden s nesprávnými roky 1923 – 1928 a to u dvou obrázků, takže nejde o překlep.

Přes uvedené výtky lze konstatovat, že se autorka v tomto nelehkém tématu zorientovala velice dobře. Navíc nabourává stále tradované myšlenky, šířené hlavně postmodernistickými architekty a teoretiky, že funkcionalismus znamenal zásadní odklon od antické tradice. Také prokázala hlubokou znalost sledované architektury, což představuje dobrý předpoklad k publikování teoreticky vytríbenější verze. Práce je tedy pochopitelně vhodná k obhajobě.

Patrik Líbal

